

UKA 2016/7

20. september 2016

Aqaaluaq B. Egede

Forslag til finanslov 2017.

(Naalakkersuisoq for Finanser og Råstoffer)

Efter at have fået nye kræfter under sommerens løb, oplever vi nu igen efterårets storme. Det er som om de minder os om, at vi nu igen skal genvurdere vore mål. At vi nu skal stå mere sammen for vor land og dets befolkning. Inuit Ataqatigiit har med stor vilje samarbejdet om Inatsisartuts finanslovsforslag for 2017, hvor vi har undersøgt hvor vi kan være med og hvor vi har vist vilje til at tage medansvar.

Vi er tilfredse med Naalakkersuisuts bestræbelser for at få gang i økonomien. Dog skal man have i erindring, at man på papiret kan få vort lands økonomi til at se sund ud, hvilket også er tilfældet nu. Men børns, de unges og de ældres kår vil til enhver tid vise om vi har opnået gode økonomiske resultater. De skal bevise om vi har haft så meget råd, at vi giver dem gode levevilkår. Desværre forholder det sig ikke sådan for nuværende.

Vi skal udvide de punkter vi kan få fælles forståelse for. Inuit Ataqatigiit vil opfordre til at vi på tværs af partierne undersøger ligheden her i samfundet også for at sikre, at vi sammen kan realisere initiativer. Vi skal jo samarbejde om at sikre at folk få mere lige livsvilkår. Vi skal bane vej for at sikre at folk får reelle livsvilkår.

Økonomi

Der er nogle ting at bemærke i forbindelse med den økonomiske omsætning her i landet. Mange af midlerne kører uden om folks hænder. Dette bunder i at mange familier og arbejdere får en lav løn. Vi har jo konstateret at mange af de store virksomheder har stigende resultater på deres budgetter. Mange af midlerne koncentrerer sig i stigende grad hos færre personer. For mange midler kommer nemmere hos de rige, mens de fattige i højere grad bliver mere klemte økonomisk. Det vil sige, at uligheden i samfundet er stigende.

Lad os igangsætte skattereformsarbejdet og skabe samarbejdsgrundlag. Målet er nemlig at øge lav- og mellemindkomstfamiliernes udviklingsmuligheder. Social arbejdernes, børnehavemedarbejderes og vaskerimedarbejderes og mange andre medarbejdere økonomisk udviklingsgrundlag skal nemlig øges.

Købekraften er stærkt stagnerende. Dagligvarepriserne er stigende. Nye kredit er ikke med til at øge levestandarden, men derimod med til at presse tilværelsen for mange. Lavindkomst familiens hårdt presset tilværelse kan ikke accepteres. Naalakkersuisut må træde i karaktér omkring hjemløse og deres tilværelse. Man kan ikke blive ved med politisk at ignorere vor mange medborgere dagligdag med at finde ly for vinden og lidt varme for natten.

Bedre livsvilkår ved at samle ressourcer

Vort lands "DNA" skal fornys, og vi skal omstrukturere for at styrke vores økonomiske fundament. Vi kan konstatere at folks kår og folks levevis gør at vi bliver nødt til at tilpasse de eksisterende love. Der er for gode incitamenter til at stå uden for arbejdsmarkedet og tage sig af goderne, og der er for gode penge at tjene ved at arbejde. Vi skal omstrukturere. Såfremt vi skal omstrukturere er det et spørgsmål om, hvorvidt vi skal tage udgangspunkt i hvordan kommunerne er del. Alle er bekendte med, at det kun er den pålidelig økonomisk omstrukturering der skal ligge til grund for fremtidens økonomi.

Det er meget vigtigt at lave en fordelingsplan der baseres på de enkelte kommuners antal indbyggere. Vi skal igen understrege, at vi stadigvæk mangler en midlertidig kommission som alle kan tilslutte sig. Det kommer ikke an på, om denne kan træffe beslutning, men det vigtigste er, at vi kan samles om dette og at vi kan forhandle.

Vi skal løfte landet for erhvervslivet

Vores bekymringer om økonomien skal vi overkomme ved at folk kommer i beskæftigelse. Fiskeriet bekræfter igen at vedvarende og ikke forurenende erhverv vil stadigvæk være vigtige fundament i lang tid fremover. I lighed med fiskeriet, som er det centrale i vor økonomi, skal fårehold samt husdyrhold fylde mere i vores selvforsørgelse.

Såfremt turismen skal give flere indtægter og dermed fylde mere på transport og erhverv er det nødvendigt at vi ude på kysten på steder hvor mulighederne er, bygger veje. Da udvikling er absolut nødvendig, vil Inuit Ataqatigiit foreslå, at man i finansloven stiller midler til rådighed for at man i byer og bygder samt mellem fåreholderne kan anlægge veje eller udvikler veje.

Inuit Ataqatigiit tror på, at man mellem Sisimiut og Kangerlussuaq samt i Sydgrønland mellem byer og bygder kan anlægge veje samt ikke mindst mellem fåreholderne kan udvikle veje som kan bane vej for udvikling af erhverv.

Det kommer kun an på om man har vilje herfor samt om andre partier er villige til at tilslutte sig dette. Lad os benytte anlæggelse af veje for at bryde forhindringer for nye muligheder. Lad turisme og transport øge vore muligheder for os. Lad os åbne op for noget mere. De kommuner med muligheder har viljen. Denne vilje skal også være at finde hos Inatsisartut.

Transport

Den spredte bosætning her i landet viser at vi har brug for en god trafik og servicestruktur som også skal være sikkerhedsmæssig forsvarlig. Man skal ikke regne med at vi sådan uden videre kan krydse fjorde. Vi har allerede set, at når man øger søtransporten, så savner man også hurtige transportmuligheder. Det er ikke uden grund, at man sikrer lufttrafikken gennem servicekontrakter.

De nye servicekontrakter kan ikke løfte opgaven. Desværre har den siddende Naalakkersuisoq allerede indgået bindende kontrakter for de næste 4 år. Uagtet at man i forvejen allerede vidste, at man ikke ønskede dette ude i samfundet.

Men koalitionen benyttede sig af deres flertal for at opnå en mangelfuld aftale. Inuit Ataqatigiit har i Finansudvalget forsøgt at sikre, at der ikke sker afskedigelser. Vi har ellers krævet at følgerne af servicekontrakterne undersøges før de træder i kraft.

Hvis de rejsende ankommer til rejseselskabet senere pga. man har benyttet sig af andre veje, vil de miste dem man kalder for billige billetter. Vi vil fra Inuit Ataqatigiit slå fast at vi ikke er imod at man kan rejse med båd, og det bør også være en mulighed. Men at muligheden for at rejse med båd bør ikke stoppe lufttrafikken, at folk blive afskediget samt at service på bagage bliver dårligere.

Ikke mindst har vi ellers forsøgt at opnå en bedre service, ligesom vi også har forsøgt at sikre, at lufttrafikken ikke forringes. Vi er kede af, at vore bestræbelser for at beskytte folks interesser ikke har båret frugt.

Inuit Ataqatigiit vil fortsætte vores bestræbelser for, at vi gennem forhandlinger med koalitionen sikrer, at man gennem finansloven sikrer lufttrafikken i Diskobugten samt i Sydgrønland. Det er nødvendigt at man i Diskobugten mellem Ilulissat, Qasigiannuguit og Aasiaat har mulighed for flytrafik og dette ønske deles af skatteyderne.

Ligeledes er det nødvendig med lufttrafik i Sydgrønland. Vi skal sikre os, at man ikke benytter sig af den dyre charter, men at man sikrer kontinuerlig drift. Folk skal kunne transporteres sikkert uanset årstid også for at sikre at de sikkert kan komme til deres destinationer.

Jeg skal understrege, at Inuit Ataqatigiit har vilje til at øge bevillingerne. Vi vil være med til mindst at sikre at lufttrafikken bliver en mulighed. Såfremt dette ikke sker, mener vi at der skal være politiske konsekvenser for at man har benytte samfundets midler til at overløste en stor del af befolkningen.

Undervisning samt uddannelse

Hvis en fremtid med bedre levevilkår skal sikres, skal undervisning, uddannelse og oplysning fremmes. Globalisering, udvikling og identitet skal gå hånd i hånd. Derfor har Inuit Ataqatigiit under vores koalition øget bevillinger til folkeskolen og uddannelsesinstitutionerne markant. Vi mener at det stadigvæk er nødvendigt at bevillinger til bedre og nye skoler og uddannelsessteder.

Det er nødvendigt at kommuner og uddannelsesinstitutioner har et godt samarbejde for at sikre en bedre uddannelse. Da uddannelse skal fremmes i fællesskab, er det nødvendigt at kommunerne i fremtiden har en større indflydelse på at styrke og fremme uddannelserne.

De bevillinger der gives i støtte til uddannelsesstederne skal udnyttes til at fremme uddannelserne. Vi skal væk fra trusler om at fratage støtte til de institutioner der har store udfordringer, idet vi hos Inuit Ataqatigiit er overbeviste om, at vi opnår bedre resultater ved at øge støtte til de institutioner der har udfordringer.

Vi skal i fremtiden sikre byggerier af skoler og uddannelsessteder også hvis disse medfører underskud i Landskassen. Selv om anlæggelse af vandkraftværker har medført underskud, har dette medført at man i disse år har mindre flow af penge ud af landet, ligesom disse har sikret en bedre økonomi. Det samme gælder uddannelsesinstitutionerne. Vi mener at vi sagtens kan oprette en gymnasial uddannelsesinstitution i Tasiilaq. Der skal ske en handling for Tasiilaq. Der skal i Tasiilaq være en udvikling i lighed med vestkysten. Inuit Ataqatigiit foreslår at man anlægger en gymnasial uddannelsesinstitution i Tasiilaq for at fremme folkeoplysningen samt for at støtte udviklingen.

Vi har støttet idrætten for at sikre bedre resultater for de udøvende og resultaterne har bekræftet disse bestræbelser. Vi skal sikre en løbende udvikling. Vi skal glæde os over, at mesterskaberne i fodbold i år blev afholdt på en kunstgræsbane, som viste fremgang for en mere positiv måde at spille fodbold på. Fodboldforbundet har besluttet at Grønlandsmesterskaberne i fodbold ikke længere vil blive afholdt i grusbaner.

Denne beslutning har i Inuit Ataqatigiits øjne givet et ansvar. Vi vil foreslå at man på kysten begynder at anlægge sådanne baner for at sikre idrætten samt forebyggende initiativer også for at sikre en mere sund livsstil. For at kridte banen op for debatten vil Inuit Ataqatigiit foreslå, at man afsætter 15 mio. kr. om året til dette formål.

Det er nødvendigt at vi løbende afholder vurderinger. Det er ikke længere et særsyn at de afsidesliggende byer og bygder, som ellers er dygtige til idrætsformer og som har kvalificeret sig til

mesterskaber ikke deltager, på grund af de alt for høje transportudgifter. Idræt samler befolkningen her i landet. Vi mener at vi sammen skal tænke på, at sikre at de afsidesliggende byer og bygder også kan deltage i diverse mesterskaber. Fremme af idrætten her i landet skal ikke komme an på hvor i landet man bor.

Vi ønsker inderligt at indgå kompromis og tage medansvar

Afslutningsvis skal vi fra Inuit Ataqatigiit understrege, at vi regner med at skulle stemme for finansloven for 2017. Selvfølgelig har vi alle en fælles ansvar for at indgå de nødvendige kompromisser. For at gøre det helt klart, vil jeg oplyse vore krav og disse er som følger:

1. Der skal ske en særlig indsats for børn og unge der har været seksuelt misbrugte og som har behov for social indsats
2. Partierne skal i fællesskab drøfte bedre vilkår for pædagoger samt socialrådgivere
3. Bevillinger til bedre økonomisk fundament til vandkraftværker samt andre vedvarende energifremstillingsmåder i byer og bygder
4. At man sikrer at der vedvarende bygges boliger der er tilpasset til de ældre
5. Lufttrafikken sikres i Diskobugten samt i Sydgrønland
6. Bevilling til at udvikle veje i byer og bygder samt imellem fåreholderstederne
7. Bevilling der sikrer at man i bygderne får mulighed for selvbyggerhuse
8. Bevillinger til anlæggelse af fodboldbaner ude på kysten
9. Stiftelse af midlertidig udvalg for omstrukturering
10. At man indleder undersøgelser af ligheden her i landet
11. At man bygger en gymnasial uddannelsesinstitution i Tasiilaq

Ikke alle opgaver der lægges op til forhandling kræver direkte bevillinger, men vi anser medtagelsen af disse udspringer sig fra et direkte og reel behov. Inuit Ataqatigiit håber på, at finanslovsforslaget for 2017 vil have et samlet Inatsisartut bag sig. Vi håber selvfølgelig også på at vores ønsker bliver hørt, at vi samarbejder og opnår et resultat sammen.

Uden at gøre det alt for langt fremlægger vi nu vores ønsker til finansloven 2017, med et håb om samarbejde og et bredt forlig.